

QITÉBXANA HAWARÉ

HEJMAR

2

RÛPELINEN ELFABÊ

Çapxana Tereki

ŞAM

1932

QITÉBXANA HAWARÉ

HEJMAR

2

RÚPELINEN ELFABÊ

Çapxana Tereki

ŞAM

1932

Pêsgotîng

Bi şeş hejmarên Hawarê ên pêşîn me hin rûpelên elfabê belav qiri bûn. Bi wan rûpelan me himê Elfabêya Qurdî didan û ji xwenda û zanayên qurdan, fiqrên wan liser elfabêyê pirsîyar d'qirin.

Ji ber wan rûpelan sed û pêncîh dest ma bûn. Min dil ne qir qo ew rûpelan ha wînda bibin. Min ew dane hev û çend rûpelên din bi ser xistin, û pê qitêboqê hate pê. Ev qitêboqa ha, bîra Elfabêya Qurdî a pêşîn e qo nîşên dawiyê lê fedqirin û pê bizanin qo pêşiyên wan di çî tuneyiyê de elfabêya pêşîn da bûn çap qirin. Ji bona pêqanîna çermê xwê diviya ku qo çend rûpelên din biqevîna pêşiyê.

Bi vê hêncetê min dil qî ji xwedevanê xwe re berpeqirîna elfabêya me bi qurtî gili biqim.

Ev elfabêya hanê qo îrâ em zmanê xwe pê dinivîsînin pişîya xebateqê salînen drêj e.

Di sala 1919 de, me da bi çiyayên Meletyê. Em qetî bûn nav eşîra Reşwan. Mecer Nowel (ingilzeq) ji digel me bû. Mecer zarê nivro dizanî bû, dixebitî qo hîni zarê baqur bibe, û ji xwe re her list dinivîsandin. Min ji hin medheloq, stran û çîroq berhev di qirin.

Carinan me li nivîsarên xwe çavên xwe digelandin, dixwendin û diedilandin. Min bûda xwe dida Mecer, bi bilevqirîneqê biyanî, lê bê dişwanî destnivîsa xwe dixwend, lê belê ez, beta qo mi (û,) ji (o,) û (î -) ji (ê -) h. p. derdixistin, diqetim berhezar dişwa î. Ma çîman?.. ji ber qo Mecer bi herfên latîni, lê mi bi herfên erebî dinivîsandin. Ser vê yeqê, di cih de min kerara xwe da û ji xwe re bi herfên latîni elfabêyêq lêqanî. Êdin minê

biqariya destnivisa xwe piş hezar salî ji bê dişwari û weqe xwe bixwinim, ji her qo her deng cihê cihê liser qaxezê dihat seqinandin.

Lewra qo di Elfabêya Latîni de tinê (26) herfên serxwe liene û di zmanê qurdi de deng ji bist û şeşan bêtir in, geleş herf n hevedudani geti bûn nav elfabêya min; weqo: ch, ou, ai....

Ji xwe di zarotiya xwe de, weqê min di dibistanin de dixwend û hîni herfên erebî û latîni dibûm, tişteq hebû qo min di çavê xwe ra diqir û ji bona herfên erebî, di dilê xwe de digot, ev elfabêqe welê ye qo dengin dide xwendin qo nayine nivisandin, û latîni yeqar vajiyê wê ye, herfin dide nivisandin qo nayine xwendin.

Belê fiqra min di babeta van her du elfabêyan de ev bû. 'awer biqe bi vê fîqra qo min ji zarotiya xwe ve di sorê xwe de bixwedî diqir, qê'a min ji herfên hevedudani re ne dihat.

Hişgi ji zmanên qo bi herfên erebî nayine nivisandin min yûnanî, hîniqî frensîzi û elfabêya rûsî nas diqirin. Hema di çiyê de, rabûm herçî herfên hevedudani ji elfabêya xwe derêxistin û li şûna wan ji elfabêya yûnanî û rûsî herfinen serxwe êxistin.

Bi vî awayî, min elfabêyeq bi sih û şeş herfên serxwe êxisti bû destê xwe.

Weqê em veşeriyên hatin Stenbolê bi vê elfabêyê min qitêbeqe elfabêyê û ferhengeqe qîçiq nivîsand û ji bona çapê qar qiri bûn. Lê mixabin ne ew elfabê, ne ji ew ferheng irû ne di destê min de ne. Di sala 1925 a de digel hin nivîsarên min êu din geş-tine heta pêşberê Mehqema Xarpûtê.

Sala 1924 a de, li Elmanyayê min careqe din çavê xwe li elfabêya xwe gerand, hûr lê mêze qir û mideqe xwe liser xebitim. Min bala xwe dida û didit qo ev

sê textit herf kenc lihev ne dibatin, herfên yûnanî û rûsî yeqrengiya elfabêyê xirab diqirin. Jû pève tède du herf hebûn qo ji me re ne gereq bûn. Ji lewra min elfabêya xwe ji nû ve senifand: herfên zêde jê avêtin, hin herfên latîni bilindeq li wan bar qirin û di şûna herfên yûnanî û rûsî de existin. Bi vî awayî elfabêqe bi sih û çar herfan û yeqreng late pê.

Fz paşê jû bi elfabêya xwe mijûl dibîm. Lê he-tanî qo tîrq elfabêya xwe belav qirin ya me weqe xwe dima û tède me tişteqî bîngehî ne diguhart. Min her tiştên xwe pê dinivisandin û nasên xwe re dida zanîn.

Weqê tîrq elfabêya xwe belav qirin me dit qo di dengên hin herfan de elfabêyên me ne mîna hev in. Dengin hebûn qo tîrqa ne bi wan herfên qo me nişan qirine lê bi herfinen din nişan qiri bûn.

Herweqî me berî jî çend caran goti bû, ji bona hêsaniqirina xwendina nivisaren me, ji qurdmancên tîrqiye re, me dengên hin herfan bi hev guhartin û herçend hebû me ewçend elfabêya xwe xist nîzingî elfabêya tîrqa.

Ji gotinên jorin kenc xuya dibe qo elfabêya me paşya xebateqe sêzdehsalî e, gora zmanê qurdi, gora dengên zmanê me ye. Herê ev elfabê berî sêzdeh salan hatiye nivisandin û gora zmanê û dengên wî hin bi hin edilî û qet halê xwe ê îrû.

Berî û piştî belavqirina elfabêyê min fiqrên gelec qesan pirsin û gotinên hineqan bi qêri min hatin. Di nav wan de mirovînen yeqcar nexwenda jî hebûn.

Ji lewra ez vê elfabêyê jî qeda xwe bêtir qeda miletê xwe dihesibînim û pêşqest wî diqim.

Ji xwe herçî yê wî ye, ji yê herqest hêjatir û spehîtir e.

Şam : Taxa Qurdan : 28 Çiriya Paşê 1932

CelaDet Ali Bedir - Xan

A D R
a d r

da ra a ar da

da ra a ar da

RA AR A DA AD
ra ar a da ad

A D A R

Dar ad ar da ra a ar da

Dar rada dada adar ar

A, a. D, a. R, r.

1.

1.

1.

E M
e m

me re a er de e ed
 ME RE A ER DE E ED

ma em e am da

Rem dem med dar mem mer man.

Adem. Emer. Darmer. Dem. Mermer.

DARMER

Mem e. Adar e. Mar e. Dem e. Dar e.

Mede. mar e. Dem e. rade. Darmer e.

M m. E e.

Mede mar e.

2 . 3

B**N****b****n**

A B A A N N A B E N E E

a b a a n n a b e n e e

bar nan man men ben ban ran den

DERMAN

Baran berber beraber bermede berda radan

rabe bende badan derman

Mem berneda. Emer ne da. Derman e.

Mem rada, Adem bada. Emer dada.

Ne baran. e.

*B b . N n**Mem laneda. Emer bada*

4

5

6

I

i

Q

q

QA I QE A EQ E

qa i qe a eq e

qar qin qer niq qen qab din
 eq min mir rim bin

Raqirin. maqer, qerem. bireq qirin, qeriq.
 berdan, radan, derman,

NEMIR QIRIN

Nemir raneqir. Min Mem berda. Min dar
 raneqir. Nan nerm e. Nemir em bersedan.
 Bi min niqarin. Em berdidia. Nan ne nerm e.
 Mirad em bersedan. Maqa min e.

N, i. Q, q.

Nan ne nerm e.

7 8 9

Ê

ê

mê

ên

qê

MÊR

QÊR

NER

bêr

mer

qer

qêr

dêr

ner

der

ber

bar

qar

ben

nan

DERMANÊ NEMIR

Qêra min rind e . Dêr bidar e . Nemir mêr e .

Dermanê min rind e . Qêriqa Nemir ne rind e .

Emer dermanê min ne da .

Ê

ê

Dermanê min rind e .

10.

11.

12.

6

î

î

BÎ DÎ ÎN MÎ RÎ

mîr dîn bir der mir rim bir
qir nêr qin mêr dem

NERÎMAN NERMÎN

narîn, dîn, mêradî, nermiq

Nerîman mêr e. Nermîn narîn e. Mem mîr e. Adar e,
baran dibare. Nemir mêreqî rind e. Nanê Nermînê
nerm e. Nanê Nerîmanê ne nerm e.

N *i*

Nermîn narîn e

13

14

15

A E I E I
a e i e î

D R M N Q
d r m n q

ber den bir nêr dan dîn mîr qer
 mar man ban mêr bar ben

Bênder, narîn, dêmanî, dirândin, qeribin, qadîn,
 qebanî, nermî, bireq, berbir, beraler

BÊNDER QADÎN

Qadîna me. Neriman berbir e, beran dibire. Min deri
 dada. Mirad Nemir berneda. Nemir qeribi.

A B E I D E J R M N Q
a b e i d e j r m n q

H**L****h****l****HER****LAL****MIL****REL****her****lal****mil****rêl**

qêl

rîh

mal

bel

rêl

meh

lal

her

deh

hem

Dermale, hilandin, delal, lédan, hiri, bermal, hildan,
hêlin, qelandin, nalin, hêrandin.

ERDELAN BEHDÎNAN

Hêlina delal. Min dar hilani. Qê hilda? Banê me
bilind e. Qi hildide? Deh dermale hene. Mala hanê
mala Nerîman e, mala dia mala Nemir e.

*H**L**h**l*

Hêlina Delal. Badana Bênderê

16.

17.

18.

P**T****p****t**

pê ta ti pa ap

PAR DEP LAT TAL

Tir pêt paq tēr pël lep pîr neh mir dël
 pîr pēr dem hêt ter pal dep meh

PARPAR TÎRMAR

Pale, rêtin, talan, repin, talde, pèrar, bilindeq,
 qêtin, hêlîn, raqetin, qelandin, piriq.

Di dora benderame de deh dar hene. Pale hatin.
 Nemir û Nerîman di qadinê de ne. Li adarê baran
 diba re. Mirad darê hilanî. Nerîman raqet.

*P. p**T. t**Pale hatin. Tir û tirmar.*

Z**G****z****g****EZ****GA****ZA****ez****ga****za**

gaz zer gir zin nèz bez rèz zad pez naz
 riz ger zèr ter

ZIRQAN ZÎLAN

Bazar, bager, nezan, giran, ezman, agir, zana, razan,
 gerandin, hêdî, garan, rengîn, hîlî, maîf, rêzan.

Bazar nîzing e. Ez ne zirqî me. Ezman ne nizm e.

Ber giran e. Darên me zer in. Nemir ez bernedam.

Di mala me de deh mêt hene

*Z, z**G, g**Gir**Zilan**Garan**Zer*

23, 24, 25, 26

Ö. O

TOR LOR ZOR DOR

Bor qoq boz qor por qom pol mor tor

Qopal, borin, zozan, borandeq, gorin, lori, qortal,
lorandin, qoziq, toraq, peritandin

Zozanèn Hereqolè bilind in. Zozanè me geleq nizinge.
Ez di qoziqé de me.

Û Ü

Hür dür par qür rûn bûn gon bûq rût

HARÛNAN HEREQOL

Zaro, tûriq, rûmet, genim qûntar, hingûr.

Ez li malê bûm. Bûqa me bi me re bû.

Lazgîn ji qadînê derqeti bû .

Ö. O

Û. Ü

Hereqol Botan Derqûq

27

28

29

J
j

X
x

Rûj, roj, xéz, mèj, jin, xan, jir, mij, dox,
xêr, tax, bej, jar.

Bajar, xezal, rûjname, qendal, jentin, jorîn, der zan,
pejel, doxin, nazenin, hejmar, rûmet, qûntar, zozan.

JÎLAN XARPÛT

Taxa me taxaqe paqij e, Hereqol li Botan e. Qêriq di
bêriqa min de bû. Bozo ji oda jêrîn derqet.

Di bajarê me de deh tax hene. Doxin û derpi.
Rûjname bi min re bû.

J. j. X. x

Jajiron Xarpût Xezal

30 31 32

ERD RENG NIZM
erd reng nizm

Deng reng piling erd nizm emr bilind qereng
meng zend bejn beng derd gazind
bazing jeng rind zexm hing

PILING BİLİND

Piling zexm e. Deng û pêjn. Zoro êzing anî.
Mil û zend. Dar û êzing. Bilind û nizm. Min
pilingeqî zexm dit. Rind û nerind. Lepên pilingî.
varên hûrqiî êzing in. Mirad ji me gazindan
diqe. Nezani derdeqî mezin e. Nemir mêreqî
qêrhati bû. Xani ji dare ne bilindtir e.

Rengê pilingî beleg e.

32 33 34 35

F**V****W****f****v****w****OF****VÊ****WÎ****AV****EW****of****vê****wî****av****ew**

Ref fil vên wan rev dev det vir dav
wir qef hav qof fen

HEMAWEND HEVÊRQAN

Rojava, dewlemend, firavîn, girav, navro,
flar, devling, bandev, vala, firfiroq, vaji, xêwet,
navmal, rovi, havîngeh, zivîng, ferheng.

Ez ji avê diborim. Bavê min dewlemend e.
Li havîne bajar germ in. Qew ref bi ref difirin.
Qadina me vala namîne. Qon û xêwet.

F. f. V. v. W. w.

Firavîn Vaji Weris

36

37

38

E e I i A a

Ê ê Î î O o U u

D d R r M m B b N n Q q H h

L l P p T t Z z G g X x F f V v W w

Der ref rât nêr qar rêl zor jor ba mêr qer
xêr def hûr qof him pir tor por bûq him.

EGIL PÎRAN

Par û pêrar geleg berf hebû. Rêngê zêrî zer e.
Pira zaxo geleg qevne. Di rêlên Botan de ge'eq
rawir hene. Bozo û Mirad ji bajêr hatin

R E W A N D I Z
Par û pêran geleg berf hebû

39 40 41

Ç ç S s
 ÇO SE ÇI AS
 ço se çî as

Çar sor das pûc çem qes baç nas sar
 zec sol çil çim ser sir çiq çeç

SİPQAN ÇEMÇEMAL

Singebend, serban, çarniqar, sazband, solin,
 çiroq, masî, dasî, vesibandin, hesp, serqani,
 savar, gevizin, sersal, soqî, çiman,

oro sazlandieqi bi nav û deng e. Savarê
 me dane tavê. Bûnê savara me hindiq bû. Me
 hespên xwe vesibandine. Masî gelêq bidasi ne.
 Singebenda hespê min avzêqirî ye.

Ç . ç S . s

Çarniqar Sazband

42 43 44

K k **Y y**
ker **yar** **key** **rek** **Kaz**

Dek Nay Ker Kaz Yar Kir Yan Key
 Rek Kiz Pey Mey

kelem, kapan, kelisêl, yari, beyar, kels, eyar,
 kerase, neyar, leylan, kevd, pêxember, dÿyn,
 peyda, nivistin, diyar, seyandin, rêhesin.

LORISTAN DEHKORÎ

Dîwarên me dÿyt ne. Kelûna bavê min dirêj e.
 Geliyê Goyan geliyeqî asê ye. Tevniqa pirhevoqê
 teniq e. Ev bajarê ha ji mej ve ava bûye. Silêmanî
 bajareqî qevnar e. Geliyê Zilan di welalatê jorîn de ye.

K k. *Y y.*
Kelisêl, kaz. *Yar, yari*

45 46 47

C e S s
 CIL GES SİN

Şên, tac, cil, geş, reş, car, cih, com, cin,
 pês, şan, can, ser, şal

SEKLAVE CIBRAN

Şahin, carcim, ciran, şivan, şevgêr, beros, cewi
 ciyoq, hêştir, temaşa, hêştir

Hevind cibrî û kenco celalî ye. Cihangir hertûşî
 ye. Min serma hilaniye, canê min diêşit. Çend peyayên
 sorî hatine şemdûnî. Fêrezor şingalî ye.

Stûr Bra Spindar Blûrvan

Ez û Gefo em çû bûn Diyarbeqro. Hin tişt hene
 qo bi kenci cenebûn, bi zore çedibin

B e, S s
Depir zozanê lavê Têlî begî lû.

48. 49. 50.

U u
Swind - Sund

Gul. Qur Gur Qul Qun

QURDISTAN QURDMANC

Qurdistan welatê Qurdan e. Silêmanî nîveqa Qurdistana nîvro ye. Gundê me ji qûntara çiyê her hi çem e. Çiyayên Sasûnê asê û bilind in. Bergehên gundê me geleşpehî ne. Qurdmancşah yeqî ji bajarên Qurdistanê ye. Muqrî bireq ji welatê Qurdistanê ye. Şagirt li ser rûnişteqan rûniştî ne. Sinandiz jî ji bajarên Qurdistanê ye.

26

u

Qurdistan, Qurdmanc

Xunavege hîr bi ser me de dihat:

51

52

53

Xwedê, xwenda, xurdeq, xwîn, xwarzî, xwarzê, xwê, derxwîn, xurt, xwestî, xweh, xwas, xwêh, xwezgîn, daxwaz, xweyîng, xwişq, xweli, xweher, xurifî, xwesû, xwezûr, xulam, xunav, xweyî.

BILBAS DIZEY

Xwedê dinya û mirov afirandine. Jinên Qurdistanê di şinên xwe de qeziyên xwe dikusînin û xweli li serên xwe diqin. Xweha min ji min qicîqtir e. Gurgîn xwarziyê min e. Keşem brazêya Remo ye. Xunaveqê hûr bi ser me de dihat. Tifingên nêtrê bi xurdeqî dadigirin.

Bêrdosî berivanan bê derxwîn e. Gulê xwesûya Dilovanê ye. Lazgîn xwenda ye. Ezdînsêr xorteqî xurt e. Ev mase xweher e. Evrist her heşin e. Di çiyayên me de geleq guhij hene.

*Raê here niq heval û çalan
Da tu negevi newal û çalan*

54

55

56

Û ù: Cax Axa Xar

Suwarê me xar berdane dijminan. Pencereyên me caxqirî ne. Xerzan û Boşan tixûbî hev in, tinê aveq di navbera wan de diheriqe.

Ë ê: Hek Hal heyran

Hesenan, Heyderan û Celaliyan ji eşirên Serhedan in. Felit, qurê cîrana me heyranîya dêya xwe bû. Ez bi hewandina mêvanan şa dibim.

Sin'et — Sinhet De'wa — Dehwa

Dehwa min ne bi te re ye. Fêrezûr, bûrayê min, xorteqî bi sinhet e. Saeta min ne bi min re ye.

SERHEDAN XERZAN

O o Ö ö

Qor, Gol. Qör, göl.

57 58 59 60

Zman û Elfabêya Qurdî

Ez qurd im. Zmanê min qurdî ye. Ez bi qurdî daxêvim, dixwinim û dinivîstinim.

Zmanê qurdî bi elfabêya qurdî têt xwendin û nivîsandin.

Elfabê ji herfan hevedudani ye. Herf di şîqlên xwe de du textlî in; çapnîvîs û destnîvîs.

Çapnîvîs

a b c e ç d i g h x ê j k q u l
m n o p r s ş t û f v w y z

Destnîvîs

*a b c e ç d i g h x ê j k q u l m n
o p r s , s t û f v w y z*

ROJQAN DUMILAN

Dermanegî çêge bo birînê

Da tu negevî di nav nivînê

Diq û Rovi

Di gundeqî xerab de', diqeq hilqîşiya bû ser diwarê xaniqî û banq dida.

Roviyeq daborî, xwe da ber diwêr û deng li diqî qir û got :

— Qeqo, diqo çî diqî bir?

Diq lê vegerand û got :

— Roviyo ma tu nabînî gundê me xerab bûye. Ez ji bang didim , dixwazim çend gundî û cotqaran bidim hev û gundê xwe ji nû ve ava biqim.

— Heqe welê ye, ma tu nizanî qo ez ji cotqareqî qêrhati me, dê were ciheqî nişanî min biqe, ji xwe re qoxeqê ava biqim û dest bi xebatê biqim.

Diq kail bû, qet pêşiyê, rovi da pey , qo herin niq qefxwêyê gund ji rovi re erdeqî bibijêrin.

Diq danehatî bû, di ser diwaran re derbas dibû, diçû.

Gava gehiştin qavileqê, diq xwe dahilani deng li qefxwê qir.

Qefxwê rabû rovi dit.

Qefxwêyê te tajiyeqî fêris bû . Rovi baz da, taji qet pey, da heta quna wî.

Sibetir rovi dişan daborî . Diq ew nas ne qir . Çiroqa ava qirina gund jê re got.

Rovi qeni û lê vegerand:

— Bextreşo diqo. hetanî qo tu qizirê vî gundî yî û taji ji qefxwêyê wî ye, ev gund tucar ava nabe.

Mar û Mirov

Miroveq bi rê ve diçû. Rastî mareqî hat. Mar qeti bû bin qevireqî mezin. Ne diqarî bû derqeve, ne jî bilive. Dilê mirov pêve ma. Xwe da ber qevirî, qevir raqir û ew xelas qir.

Mar xwe dawesand. ser ziqê xwe rabû û drêjt wî qir. Bi wî vedaya. Mirovî got:

— Maro, heyran, ma çawan dibe, min tu jî mirinê xelas qirî, tu dixwazî min biqujî

Marî got:

— Ma jî mej ve em ne dijminên hev in, ezê bi te vedim.

Mirov qir ne qir, mar jê nedigeriya. Paşî, gote wî:

— Ket mebit em berin jî ekilendeqî bipirsin.

Mar Kail bû, û dan rê. Gaveqê çûn rastî roviqî hatin. Mesela xwe jê re gotin. Rovi li mirovî fedqirî û qenî. Piştî gote wan:

— Divêt ez cih bibinim qo biqarim kerara xwe bidim. Şûn da vegeyan û hatin ber qevirî.

Rovî jî mirov re got:

— Tu qevirî rage.

Ewî ew raqir. Rovi jî marî re got:

— Tu jî biqeve bin.

Mar qete bin û mirov qevir berda ser.

Bisteqê man, rovi deng ne diqir. Marî got:

— Roviyo qanî kerara te, ez di bin qevirî de pelixim.

Mirov dil diqir qo here. Rovi xwe li buwara wî girt û got:

— Careqe din, vî qevirî jî cihê wî rameqe.

Zer, Gurû Rovî

Rûjqê rovi birçi ma bû, di çolê de digeriha. Ji nişqa ve gureqî ew girt û qir devê xwe. Rovî qent û pesnê Xwedê qir. Gur lê ecêbmayî ma û got :

— Roviyol ev çi gene, ezê niho te bixum, tu diqenî ?

Rovî disan qenî û lê vegerand :

— Herê diqenim, ji ber qo tu min bixwî, tinê hevî diqim drêj meqî, min zûqa bixwî, da ez bigehim miraza xwe

Gur : qo min tu xwarî tuê çawan bigehî miraza xwe ?

— Di lawantya xwe de min gelec gunehên qicîq û mezin qirine, êdin bûme pîr, xweşî û nexweşiyên dinyayê ji ditine. Rabûm çûm niq melê, hal û hewalê xwe jê re gotin . Ewî gote min : « Tu meçî hecê, mala Xwedê tewaf meqî, ev gunehên ha li ser te ranabin » Jû pêve dibêjin qo mirov ji dil berê xwe bidit mala xwedê, ji sêlûna deriyê xwe derqevit, li qû derê bimirît ji heca wî berdar dibit. Vêca heqe tu niho min bixwî heca min dê kebûl bibit.

Gurî rovi berda û jê re got :

— Tu ji dil diçî hecê

Rovî dilê gur tijî qir qo ji dil diçe hecê. Guri jê re got :

— Weqî niha ez bi te re bêm hecê, tu min digel xwe bibi .

— Herê, û ji hire heta wê derê xizmeta te ji dê biqim.

Gur qet pêşiyê, rovî da pey. Demeqê çûn , rasti qereqî hatin, wê xurm - xurma wî ye, giyayî dixut. Dema qerî gur dît bû firihîna wî. Rovî lê rabû û got :

— Hey bêfehîto, te çi hal e , ev mezineq yê heywanan e, berê xwe daye mala Xwedê.

Qerî got : ji dil ?

— Ma çi, belê ji dil

— Hon min ji bi xwe re nabin, ezê bi rê ve xulamîyê ji we re biqim.

Qer jî qet nav wan û dan rê.

Wext buhar e, qer tîr giyayî dixwe û avê vedi-xwe, ziqê xwe diçêrine.

Gur tobedar e, tu pezî naquje, rûj bi rûj kels û jar diqeve. Carqê ji rovî re dibêje :

— Heyran ez nema debar diqim, ji nêza dê bimirim

— Ez dizanim tu çi dibêji lê berê me li mala Xwedê ye. gunchqîrî li me naye. Divêt em qerî bêxin rêza şerîetê, ew jî qarê min e.

Pişti demeqê rovî ji qerî re got :

— Qero ! te kenc e ne ? şev û rûj tu giya û avê dixwî, vedixwî ket li hevalên xwe napirî, tu nabîni ev camêrê ha ji birçîna dimîre

— Ez çi biqim , dinya ji giyayî tijî ye , bila ji xwe re bixut.

— Ma tu nizanî rawir giyayî naxuh, divêt yeq ji me bi rêza şerîetê bête feda qirin. Gora fetwaqê divêt em salên xwe hesêb biqin, herçî bi emr qîçiq derqet emê wî bixun.

Her sê rûniştin qo salên xwe bibêjin. Guri ji rovi re got :

— Qa roviyo ! tu çend salî yi ?

— Cihê, tu tê seqinî bi, ji me zêde ye em mijûl bibin

Gur : Kenc nizanîm, lê dêyamin a rehmetî digot : « Sala Midyat ava bû wê salê Xwedê tu dayî. »

Weqê rovi ev bilist, her du destên xwe li serê xwe da, dest bi girînê qir û got :

— Ax te birinên min axivandin, wê salê, du qurên min ên xort qo—simbêlan avêti bûn ser lêvan—her du ji bi jin û zaro, serên we xweş, mirin.

Dora qerî hati bû. Qerê reben di dilê xwe de digot : « Ev şewira xwarina min e, salên wan ji sedan jî bêtir derqetin, qer di bin barî de herçend emr biqe, ji bîst salan bêtir namîne. » Berê xwe da hevalên xwe û ji wan re got :

— Ez ji salên xwe rind nizanîm, lê belê tete bira min qo dêya min ji min re gotî bû, wextê min tu sol qirî, li ser sola te ya lingê rastê rûja zayînî te da nivîsandin

Guri gote rovi : Ra be bixwîne.

Rovi rabû ser xwe, qerî lingê xwe hilda, rovi ji dûr ve lê fedqirî, vegeriya hat niq guri û jê re got :

— Serê te xweş, wê sala qo her du qurên min mirin, çavên min ji giriyê tarî bûne, digel vê jî, xetê latîni ye, ez kenc ji hev dernayêxînim.

Gurî xwe nepixand û got :

— Ev qarê min e, min zehf xwendîye, bi xetê erebî jî zanîm, latîni jî.

Rabû ser xwe, xwe nîzingî qerî qir. Qerî lingê xwe hilda, gur balê ve çû, qerî her lingê xwe qêşanad, heta gur taze nîzing bû.

Qerî li navbera her du birihên gurî pehniyeqezor da. Her du çavên gurî derqetin, mejiyê wî di guhên wî re avêtin.

Weqê rovi welê dit girî û qerî.

Qerî ji rovi re got :

— Mirov ne şîva te zane, ne jî şahiya te

Rovi lê vegerand :

— Weqê tê bira min qo gurî berê xwe da bû mala xwedê giriyên min jê re tèn. Lê weqê xwendina latîni tete bira min, qenên min tèn. Malxabo ma qengê te Hawar xwendîye qo bi herfên latîni bizanî.

Pöha : 25 Kemeri - Sürü